

“RIMAS”
Gustavo Adolfo Bécquer
EN ESPERANTO

Himnon egan kaj strangan mi konas.
 Ĝi sunon heroldas en nokton de l' koro,
 kaj la jenajn poemojn de l' himno
 la vento kadence disportas en l' ombro.

Mi dezirus ĝin verki juginte
 la lingvon ribelan kaj palan de l' homo
 per esprimoj estantaj samtempe
 suspiroj kaj ridoj, koloroj kaj notoj.

Tamen vanus la peno. Neniu,
 karega, kapablus je tia redono,
 kaj mi povus apenaŭ ĝin flustri
 al vi man-en-mane en ama duopo.

Yo sé un himno gigante y extraño
 que anuncia en la noche del alma una aurora,
 y estas páginas son de ese himno
 cadencias que el aire dilata en las sombras.

Yo quisiera escribirlo, del hombre
 domando el rebelde, mezquino idioma,
 con palabras que fuesen a un tiempo
 suspiros y risas, colores y notas.

Pero en vano es luchar; que no hay cifra
 capaz de encerrarlo, y apenas ¡oh, hermosa!
 si, teniendo en mis manos las tuyas,
 pudiera, al oído, contártelo a solas.

II

Sago, kiu alte flugas
en hazarda, blindas ir'
sen diveni tion: kien
treme ĝi enpuŝos sin.

Folieto, kiu, seka,
saltas pro tempesto-vip'
sen suspekti, kiu sulko
ĝin ricevos en la fin'.

Ega ondo — kiun vento
puŝas, frizas laŭdezir' —
nescianta, kiu plaĝo
prenos ĝin al sia sin'.

Lumo, kiu ŝanceliĝe
flagras kun timema tik',
kaj ne scias, kiam mortos
ĝia lasta, pala bril':

tio estas mi sur tero,
sen konscii tra la viv',

Saeta que voladora
cruza, arrojada al azar,
sin adivinarse dónde
temblando se clavará;

hoja que del árbol seca
arrebata el vendaval,
sin que nadie acierte el surco
donde a caer volverá;

gigante ola que el viento
riza y empuja en el mar,
y rueda y pasa, y no sabe
qué playas buscando va;

luz que en cercos temblorosos
brilla, próxima a expirar,
ignorándose cuál de ellos
el último brillará;

eso soy yo, que al acaso
cruzo el mundo, sin pensar

kien, kaj de kiu loko,
miaj paŝoj tiras min.

de dónde vengo ni a dónde
mis pasos me llevarán.

III

Abrupta, stranga skuo,
kiu la penson taŭzas,
kiel tempesta puŝo
la ondojn en sinpel'.

Murmuro, kiu kreskas
interne de la koro,
kiel vulkana muĝo
obtuze sub la ter'.

Misformaj siluetoj
de vanaj kreitaĵoj.
Pejzaĝoj, kiuj ŝvebas
sen neta relief'.

Koloroj fandiĝantaj,
kiuj en lumon vibras,
kiel irizaj, buntaj
atomoj en aer'.

Ideoj sen esprimo,
nekompreneblaj vortoj.

Sacudimiento extraño
que agita las ideas,
como el huracán empuja
las olas en tropel;

murmullo que en el alma
se eleva y va creciendo,
como volcán que sordo
anuncia que va a arder;

deformes siluetas
de seres imposibles;
paisajes que aparecen
como a través de un tul;

colores, que fundiéndose
remedan en el aire
los átomos del iris,
que nadan en la luz;

ideas sin palabras,
palabras sin sentido;

Poemoj sen la garno
de ritmo kaj kadenc'.

Obsedoj kaj sopiroj
pro ombroj nerealaj.
Eksplozoj de jubilo
kaj poste de kor-ve'.

Ĉevalo, kiu flugas
sen bridoj kaj rimenoj,
Nervoza maltrankvilo
uzebla por neni'.

Frenezoj de la koro
ekscitaj kaj ekzaltaj.
Dieca embriemo
kreiva de geni'...
Ja tia la inspir'...!

.....
.....

Voĉego, kiu ordas
ĥaoson en la kapo,
kaj inter ombrojn metas
la lumon en la mens'.

cadencias que no tienen
ni ritmo ni compás;

memorias y deseo
de cosas que no existen;
accesos de alegría,
impulsos de llorar;

actividad nerviosa
que no halla en qué emplearse;
sin rienda que lo guíe
caballo volador;

locura que el espíritu
exalta y enardece;
embriaguez divina
del genio creador...
¡Tal es la inspiración!

.....
.....

Gigante voz que el caos
ordena en el cerebro,
y entre las sombras hace
la luz aparecer;

Brilanta brido ora,
kiu retenas firme
en la ekzalta cerbo
la haston de ĥimer'.

Fadeno, kiu lume
la pensojn faske ligas.
Nebulo-rompa suno
reganta en zenit'.

Inteligenta mano,
kiu ribelajn vortojn
aranĝas, kiel perlojn
sinsekvajn en kolring'.

Harmoni plena ritmo,
kiu per la kadenco
la forglitemajn notojn
enfermas en la takt'.

Ĉizilo ŝtonomorda,
kiu, tajlante buston,
plastikan formon donas
al arta ideal'.

brillante rienda de oro
que poderosa enfrena
de la exaltada mente
el volador corcel;

hilo de luz que en haces
los pensamientos ata;
sol que las nubes rompe
y toca en el cenit;

inteligente mano
que en un collar de perlas
consigue las indóciles
palabras reunir;

armonioso ritmo
que con cadencia y número
las fugitivas notas
encierra en el compás;

cincel que el bloque muerde
la estatua modelando,
y la belleza plástica
añade a la ideal;

Rimedo, kiu tenas
en ordo la ideojn
per sama kuntir-forto
mistera de atom'.

Rivero, kies akvo
sensoifigas febron.
Oazo redonanta
la viglon al la kor'.

Ja tia la raci'...!
Batale kontraŭ ili:
racio kaj inspir',
nur geniulo venkas.
La paron jugas li!

atmósfera en que giran
con orden las ideas,
cual átomos que agrupa
recóndita atracción

raudal en cuyas ondas
su sed la fiebre apaga;
oasis que al espíritu
devuelve su vigor...

¡Tal es nuestra razón!
Con ambas siempre lucha
y de ambas vencedor,
tan sólo el genio puede
a un yugo atar las dos.

IV

Ne diru, ke konsumis riĉon sian
kaj sek-inspire mutas jam la liro.
Poetoj eble mankas, sed eterne
ekzistos poezio!

Dum la mar-ondoj sub la kiso luma
emoci-plene glimos,
dum la ŝiritajn nubojn suno vestos
per ora, ruĝa brilo.

Dum la aero en la sino portos
parfumon, harmonion,
dum en la mondo pompos la printempo
ekzistos poezio!

Dum la scienco ne sukcesos trafi
la fontojn de la vivo,
dum en ĉielo aŭ en mar', abismo
nekonkereble sidos.

Dum progresante oni ne komprenos
kialon de la iro,

No digáis que agotado su tesoro,
de asuntos falta, enmudeció la lira;
podrá no haber poetas; pero siempre
habrá poesía.

Mientras las ondas de la luz al beso
palpiten encendidas;
mientras el sol las desgarradas nubes
de fuego y oro vista;

mientras el aire en su regazo lleve
perfumes y armonías;
mientras haya en el mundo primavera,
¡habrá poesía!

Mientras la ciencia a descubrir no alcance
las fuentes de la vida,
y en el mar o en el cielo haya un abismo
que al cálculo resista;

mientras la humanidad, siempre avanzando
no sepa a do camina;

dum la homaro frontos al sekreto,
ekzistos poezio!

Dum en la brusto nia koro ĝojos
sen rido sur la lipoj,
dum la animo ploros, sen ke larmoj
vualos la pupilojn.

Dum batalados kapo kontraŭ koro
senĉese en konflikto,
dum rememoroj kaj esperoj daŭros,
ekzistos poezio!

Dum okulpar' reflektos okulparon
kaj mem en ĝi sin vidos,
dum suspirante donos la respondon
la lipoj al suspiroj.

Dum du animoj sentos sin fanditaj
per ardo de la kiso,
kaj dum virino belos en la mondo,
ekzistos poezio!

mientras haya un misterio para el hombre,
¡habrá poesía!

Mientras sintamos que se alegra el alma,
sin que los labios rían;
mientras se llore sin que el llanto acuda
a nublar la pupila;

mientras el corazón y la cabeza
batallando prosigan;
mientras haya esperanzas y recuerdos,
¡habrá poesía!

Mientras haya unos ojos que reflejen
los ojos que los miran;
mientras responda el labio suspirando
al labio que suspira;

mientras sentirse puedan en un beso
dos almas confundidas;
mientras exista una mujer hermosa
¡habrá poesía!

V

Spirito anonima,
subtila kvintesenco,
mi vivas per la vivo
senforma de l' ideo.

Mi ardas en la suno
kaj naĝas en etero.
Mi flosas en nebuloj
kaj vibras en tenebro.

Mi estas franĝo ora
de malproksima stelo,
kaj la serena, milda
kaj alta lunohelo.

Mi estas ruĝa nubo
ĉe suno de vespero.
Mi estas vaga brilo
en vosto de kometo.

Mi flamas en la sablo
kaj fridas en la neĝo.

Espíritu sin nombre,
indefinible esencia,
yo vivo con la vida
sin formas de la idea.

Yo nado en el vacío,
del sol tiemblo en la hoguera,
palpito entre las sombras
y floto con las nieblas.

Yo soy el fleco de oro
cae la lejana estrella;
yo soy de la alta luna
la luz tibia y serena.

Yo soy la ardiente nube
que en el ocaso ondea;
yo soy del astro errante
la luminosa estela.

Yo soy nieve en las cumbres,
soy fuego en las arenas,

Mi ŝaŭmas en la maro
kaj ondas en riveroj.

Mi estas sono lira,
aromo en rozeto,
sur tomboj, vagolumo,
sur ruboj, lonicero.

Mi tondras en la ŝtormoj
kaj bruas en torentoj,
blindigas per la fulmoj
kaj muĝas en tempestoj.

Mi ridas en la montoj,
susuras inter herboj,
suspiras en la ondoj
kaj ploras kun la vento.

Mi tremas kun atomoj
de fumaj arabeskoj,
kiujn la brizo lante
alblovas al ĉielo.

Mi, sur fadenoj oraj
teksitaj de insektoj,

azul onda en los mares
y espuma en las riberas.

En el laúd soy nota,
perfume en la violeta,
fugaz llama en las tumbas
y en las ruinas hiedra.

Yo atrueno en el torrente,
y silbo en la centella,
y ciego en el relámpago,
y rujo en la tormenta.

Yo río en los alcores,
susurro en la alta yerba,
suspiro en la onda pura,
y lloro en la hoja seca.

Yo ondulo con los átomos
del humo que se eleva
y al cielo lento sube
en espiral inmensa.

Yo, en los dorados hilos
que los insectos cuelgan,

min lulas inter arboj
ripoze en siesto.

Mi kuras post la nimfojn,
kiuj nudkorpe freŝon
de pura fluo ĝuas,
ludante inter ŝercoj.

Mi, sur koralokampoj
kun multaj blankaj perloj,
najadojn persekutas
en ties mar-kavernojn.

Mi, en subteraj kavoj,
obskuraj kiel peĉo,
kontemplas la trezorojn
miksita kun la feoj.

Mi palajn spurojn serĉas
sur vojoj de jarcentoj,
kaj konas imperiojn
falintajn en forgeson.

Vertiĝe mi postflugas
la iron de planedoj.

me mezco entre los árboles
en la ardorosa siesta.

Yo corro tras las ninfas
que en la corriente fresca
del cristalino arroyo
desnudas juegan.

Yo, en bosques de corales
que alfombran blancas perlas,
persigo en el Océano
las náyades ligeras.

Yo, en las cavernas cóncavas,
do el sol nunca penetra,
mezclándome a los gnomos,
contemplo sus riquezas.

Yo busco de los siglos
las ya borradas huellas,
y sé de esos imperios
de que ni el nombre queda.

Yo sigo en rauda vértigo
los mundos que voltean,

Okule mi ampleksas
la tutan universon.

Mi konas la profundojn
de muta firmamento,
kie senformaj astroj
atentas vivo-kreon.

Mi estas sur la vasto
pont-forma transirejo,
eskalo nevidebla
de la ĉiel' al tero.

Mi estas nevidebla
kaj kunliganta ero,
de mondo de la formo
al mondo de l' ideo.

Kaj fine tiu rara,
subtila kvintesenco,
kiu mister-arome
ekzistas en poetoj.

y mi pupila abarca
la creación entera.

Yo sé de esas regiones
a do un rumor no llega,
y donde informes astros
de vida un soplo esperan.

Yo soy sobre el abismo
el puente que atraviesa;
yo soy la ignota escala
que el cielo une a la tierra.

Yo soy el invisible
anillo que sujeta
el mundo de la forma
al mundo de la idea.

Yo, en fin, soy ese espíritu,
desconocida esencia,
perfume misterioso,
de que es vaso el poeta.

VI

Kiel zefiro blovas sur obskura
kaj sangoplana kampo de batalo
portante harmonion kaj parfumon
en la silento de la nokta vasto,

simbolo de tenero kaj doloro
en la terura dramo de la anglo,
la dolĉa Ofelia, jam freneza,
plukante florojn pasas, zumas kantojn.

Como la brisa que la sangre orea
sobre el oscuro campo de batalla,
cargada de perfumes y armonías
en el silencio de la noche vaga;

símbolo del dolor y la ternura,
del bardo inglés en el horrible drama,
la dulce Ofelia, la razón perdida,
cogiendo flores y cantando pasa.

VII

En obskura angulo salona,
neglektatan tre eble de l' mastro,
kun tavolo da polvo kaj mutan
oni vidis harpon.

Sur la kordoj dormadis la nutoj,
kiel dormas la birdoj sur branĉoj,
atendante, ke ilin ekpinĉu
neĝo-blanka mano.

— Ve — mi pensis, — multfoje genio
same kuŝas en dorma marasmo
kaj esperas Lazare la voĉon:
'Levu vin kaj komencu la paŝojn'.

Del salón en el ángulo oscuro,
de su dueño tal vez olvidada,
silenciosa y cubierta de polvo
veíase el arpa.

¡Cuánta nota dormía en sus cuerdas,
como el pájaro duerme en las ramas,
esperando la mano de nieve
que sabe arrancarla!

¡Ay! -pensé-. ¡Cuántas veces el genio
así duerme en el fondo del alma,
y una voz, como Lázaro, espera
que le diga: «Levántate y anda!»

VIII

Kiam mi horizonton konfuzan
kaj svagan kontemplas,
ĉar intere or-polva vualo
tul-forme sin trenas,
mi min sentas kapabla min tiri
de l' tero mizera
kaj, miksite kun l' ora nebulo,
en fajnaj atomoj
flosadi leĝera.

Kiam mi en la fundon de nokto
ravite kontemplas,
ke la astroj bril-treme similas
pupilojn fajrerajn,
mi min kredas kapabla supri
en flugo senĉesa,
kaj kun ili, la steloj, min fandi
per kiso dissolva
en lumon eternan.

Mi, en maro da duboj, ne scias
eĉ kion mi kredas,

Cuando miro el azul horizonte
perderse a lo lejos,
al través de una gasa de polvo
dorado e inquieto,
me parece posible arrancarme
del mísero suelo
y flotar con la niebla dorada
en átomos leves
cual ella deshecho.

Cuando miro de noche en el fondo
oscuro del cielo
las estrellas temblar, como ardientes
pupilas de fuego,
me parece posible a do brillan
subir en un vuelo
y anegarme en su luz, y con ellas
en lumbre encendido
fundirme en un beso.

En el mar de la duda en que bogo
ni aun sé lo que creo;

sed tielaj sopiroj min diras,
ke ene mi portas
iomon diecan!

¡sin embargo, estas ansias me dicen
que yo llevo algo
divino aquí dentro!

IX

La brizo, kiu milde, bride ĝemas,
leĝeran ondon maran lude kisas.
La suno al la nubo kison premas
kaj ĝin per oro kaj purpur' provizas.
La flamo, kiu lignobrule tremas,
por kisi novan flamon, langon frizas.
Kaj eĉ salikoj volas branĉojn movi
por al kisanta rojo kison ŝovi.

Besa el aura que gime blandamente
las leves ondas que jugando riza;
el sol besa a la nube en Occidente
y de púrpura y oro la matiza;
la llama en derredor del tronco ardiente
por besar a otra llama se desliza,
y hasta el sauce inclinándose a su peso,
al río que le besa, vuelve un beso.

X

Atomoj nevideblaj en aero
ĉirkaŭe vibras kaj jubile flamas.
Ĉielo fandas sin en brilan oron.
La tero dronas en ekzalton gajan.

En harmoniaj ondoj dise, ŝvebe,
rumoras kisoj, kaj flugiloj batas.
Palpebroj al mi pezas... Kio estas?
Nur tio: amo pasas!

Los invisibles átomos del aire
en derredor palpitan y se inflaman;
el cielo se deshace en rayos de oro;
la tierra se estremece alborozada;

oigo flotando en olas de armonía
rumor de besos y batir de alas;
mis párpados se cierran... ¿Qué sucede?
¡Es el amor, que pasa!

XI

— Mi estas bruna, plezuron amas,
simbol' mi estas de la pasi'.
En mi volupto senĉese flamas...
Ĉu min vi serĉas? — Ne vin, ne vin.

— Mi estas pala, mi blondas ore,
kaj vin regalus per ĝu' sen fin'.
Tener-trezoron mi gardas kore.
Ĉu vin mi mokas? — Ne vin, ne vin.

— Mi estas revo, sopir' obskura,
nebula ombro, fantoma bril'.
Eter' mi estas, miraĝo kura,
ne povas ami... — Ho, venu vi!

— Yo soy ardiente, yo soy morena,
yo soy el símbolo de la pasión;
de ansia de goces mi alma está llena;
¿a mí me buscas? -No es a ti, no.

— Mi frente es pálida; mis trenzas, de oro;
puedo brindarte dichas sin fin;
yo de ternura guardo un tesoro;
¿a mí me llamas? -No, no es a ti.

— Yo soy un sueño, un imposible,
vano fantasma de niebla y luz;
soy incorpórea, soy intangible;
no puedo amarte. — ¡Oh, ven; ven tú!

XII

Verdon de okuloj viaj,
kial, vi, knabino, plendas?
Verdas tiuj de najadoj,
verdas tiuj de Minerva,
verdas same la pupiloj
de hurioj mahometaj.

Verdo garnas kaj ornamas
la arbaron primaveran.
Inter siaj sep koloroj
ĉiel-arko ĝin prezentas.
Verdas ankaŭ la smeraldoj
kaj la glora laŭr' poeta.
La espero kaj la maro
al si verdan veston metas.

Estas via bela vango
rozo, kiun prujno tegas,
kaj vidiĝas tra la perloj
la petal-karmino freŝa.

Tamen mi scias,

Porque son, niña, tus ojos
verdes como el mar te quejas:
verdes los tienen las náyades,
verdes los tuvo Minerva
y verdes son las pupilas
de las hurís del profeta.

El verde es gala y ornato
del bosque en la primavera.
Entre sus siete colores
brillante el iris lo ostenta.
Las esmeraldas son verdes,
verde el color del que espera
y las ondas del Océano
y el laurel de los poetas.

Es tu mejilla temprana
rosa de escarcha cubierta,
en que el carmín de los pétalos
se ve al través de las perlas.

Y sin embargo,

ke vi tre plendas,
ĉar vangon fuŝas
— tion vi pensas —
l' okuloj verdaj.
Sed pupiloj viaj ŝajnas
— verdaj, glitaj kaj malsekaj —
fruaj migdalofolioj,
kiuj pro zefiro tremas.

Estas via buŝ' rubeno,
granat-arba frukt' aperta,
kiu sin proponas loge
kontraŭ la soif' somera.
Tamen mi scias,
ke vi tre plendas,
ĉar buŝon fuŝas
— tion vi pensas —
l' okuloj verdaj.
Sed pupiloj viaj ŝajnas,
kiam ili ekfajreras,
la mar-ondoj, kiuj brave
kontraŭ rokon alimpetas.

Estas via frunto — sube
de harliĝo ora, densa —

sé que te quejas
porque tus ojos
crees que la afean:
pues no lo creas,
que parecen tus pupilas,
húmedas, verdes e inquietas,
tempranas hojas de almendro
que al soplo del aire tiemblan.

Es tu boca de rubíes
purpúrea granada abierta.
que en el estío convida a
apagar la sed en ella.
Y sin embargo,
sé que te quejas
porque tus ojos
crees que la afean:
pues no lo creas,
que parecen, si enojada
tus pupilas centellean,
las olas del mar que rompen
en las cantábricas peñas.

Es tu frente que corona
crespo el oro en ancha trenza,

neĝa monto, kien suno
la radion lastan ĵetas
Tamen mi scias,
ke vi tre plendas,
ĉar frunton fuŝas
— tion vi pensas —
l' okuloj verdaj.
Sed pupiloj viaj ŝajnas,
inter okulharoj helaj,
broĉoj oraj kaj smeraldaj
por la haŭta blank' ermena.

nevada cumbre en que el día
su postrera luz refleja.
Y sin embargo,
sé que te quejas
porque tus ojos
crees que la afean:
pues no lo eras,
que, entre las rubias pestañas,
junto a las sienes, semejan
broches de esmeralda y oro
que un blanco armiño sujetan.

XIII

Pupilo via bluas... Se vi ridas,
ĉe ĝia milda helo mi memoras
la treman lumon de mateno,
kiun la maro sorbas.

Pupilo via bluas... Se vi larmas,
kaj tiam restas sur ĝi gutoj ploraj,
mi pensas pri la larmoj de la roso,
kiun violo portas.

Pupilo via bluas... Se ideo
en ĝia fundo lumo-punkte fontas,
mi pensas, ke en la vesper-ĉielo
perdita stelo solas!

Tu pupila es azul, y cuando ríes
su claridad suave me recuerda
el trémulo fulgor de la mañana
que en el mar se refleja.

Tu pupila es azul, y cuando lloras
las transparentes lágrimas en ella
se me figuran gotas de rocío
sobre una violeta.

Tu pupila es azul, y si en su fondo
como un punto de luz radia una idea,
me parece en el cielo de la tarde
¡una perdida estrella!

XIV

Vin mi vidis... okuloj viaj restis
flose, hante, senĉese antaŭ mi,
kiel, post ekrigardo en la sunon,
restas fajra makulo en la vid'.

Kien ajn mi direktas la rigardon,
trovas vian kun arda, flama bril',
sed ne vin... Ĉar rigardo nur aperas,
nur okuloj — la viaj — kaj ne pli.

Ili lumas en mia dormoĉambro,
fantomecaj kaj super mia lit',
kaj dormante mi sentas, ke de tie
min kontemplas senmove la vizi'.

Mi tre scias, ke noktaj vagolumoj
homojn sorĉas al morto kaj ruin'.
Vi per viaj okuloj min alsorĉas,
sed al kie, nur sole scias vi.

Te vi un punto, y, flotando ante mis ojos,
la imagen de tus ojos se quedó
como la mancha oscura, orlada en fuego,
que flota y ciega si se mira al sol.

Adondequiera que la vista fijo
torno a ver sus pupilas llamear;
mas no te encuentro a ti, que es tu mirada:
unos ojos, los tuyos, nada más.

De mi alcoba en el ángulo los miro
desasidos fantásticos lucir:
cuando duermo los siento que se ciernen
de par en par abiertos sobre mí.

Yo sé que hay fuegos fatuos que en la noche
llevan al caminante a perecer:
yo me siento arrastrado por tus ojos,
pero adónde me arrastran no lo sé.

XV

Flosanta brumo vualo-ŝajna,
frizita strio el ŝaŭmo fajna
rumor'sonora
de harpo ora,
ondanta lumo, zefira kis':
vi estas, vi.

Vi, vapor-ombro neatingebla,
se mi proksimas, vi svenas febla,
kiel la flamoj kaj la nebuloj,
kiel en lago la ondo-luloj,
kiel ve-kri'.

Sonanta ombro en maro svaga,
en la ĉielo kometo vaga,
longa lamento
de raŭka vento,
ĉiama strebo al harmoni':
mi estas, mi.

Mi, min turnanta al vi angore,
en agonio kaj ĉiuhore!

Cendal flotante de leve bruma,
rizada cinta de blanca espuma,
rumor sonoro
de arpa de oro,
beso del aura, onda de luz,
eso eres tú.

Tú, sombra aérea, que cuantas veces
voy a tocarte te desvaneces
como la llama, como el sonido,
como la niebla, como el gemido
del lago azul.

En mar sin playas onda sonante,
en el vacío cometa errante,
largo lamento
del ronco viento,
ansia perpetua de algo mejor,
eso soy yo.

¡Yo, que a tus ojos en mi agonía
los ojos vuelvo de noche y día;

Mi, kiu kuras senlaca, fola,
post arda, ombra filin' petola
de iluzi'!

yo, que incansable corro demente
tras una sombra, tras la hija ardiente
de una visión!

XVI

Se tremetas la bluaj kampanuloj
ĉe la balkon',
kaj vi kredas, ke svena brizo ĝemas
kun flustra son',
sciu, sub la folioj verdaj, veas
mi en person'.

Se konfuze ĉe via dorso ŝvebas
murmura ton',
kaj vi kredas, ke vian nomon vokis
tre forta voĉ',
sciu, inter ĉirkaŭaj ombroj vokas
mi en person'.

Se en nokto profunda premas timo
al vi en kor',
ĉar vi sentas surlipe la kontakton
de arda blov',
sciu, apud vi nevideble spiras
mi en person'.

Si al mecer las azules campanillas
de tu balcón
crees que suspirando pasa el viento
murmurador,
sabe que, oculto entre las verdes hojas,
suspiro yo.

Si al resonar confuso a tus espaldas
vago rumor
crees que por tu nombre te ha llamado
lejana voz,
sabe que, entre las sombras que te cercan,
te llamo yo.

Si te turba medroso en la alta noche
tu corazón,
al sentir en tus labios un aliento
abrasador,
sabe que, aunque invisible, al lado tuyo
respiro yo.

XVII

Nun tero kaj ĉielo min ridetas,
nun plene al mi sunas en anim',

nun mi ŝin vidis... ŝi al mi rigardis...
Nun kredas mi je Di'!

Hoy la tierra y los cielos me sonrén;
hoy llega al fondo de mi alma el sol;

hoy la he visto..., la he visto y me ha mirado...
¡Hoy creo en Dios!

XVIII

Jam laca pro la danco,
kun ruĝaj vangoj, kun batanta koro,
sur mia brak' apoge
ŝi haltis en ekstremo de salono.

Inter la fajnaj gazoj,
kiujn levetis la anhelaj movoj,
floreto sin luladis
kun mola tremo kaj kadenca dolĉo.

La floro eble dormis
sub ŝiaj brizaj, interlipaj blovoj,
kvazaŭ en lito perla
dancanta pro la vento kaj la ondoj.

— Ho — mi ekpensis — kiu
tiele povus pasi ĉiun horon!
Ho! Se la floroj sonĝas,
kiel dolĉega dormo!

Fatigada del baile,
encendido el color, breve el aliento,
apoyada en mi brazo,
del salón se detuvo en un extremo.

Entre la leve gasa
que levanta el palpitante seno
una flor se mecía
en compasado y dulce movimiento.

Como en cuna de nácar
que empuja el mar y que acaricia el céfiro,
tal vez allí dormía
al soplo de sus labios entreabiertos.

¡Oh! ¿Quién así -pensaba-
dejar pudiera deslizarse el tiempo?
¡Oh, si las flores duermen,
qué dulcísimo sueño!

XIX

Kiam vi al brusto klinas
kun melakoli' la kapon,
vi similas al lilio
en kolapso.

Kion la lili' simbolas,
al vi donis Dio: ĉaston.
Kaj la tonojn de la floro:
oron, blankon.

Cuando sobre el pecho inclinas
la melancólica frente,
una azucena tronchada
me pareces.

Porque al darte la pureza
de que es símbolo celeste,
como a ella te hizo Dios:
de oro y nieve.

XX

Se kelkokaze viajn ruĝajn lipojn
aero arda nevideble blovas,
memoru, ke okulparola koro
ja same per rigardo kisi povas.

Sabe, si alguna vez tus labios rojos
quema invisible atmósfera abrasada,
que el alma que hablar puede con los ojos
también puede besar con la mirada.

XXI

Vi diras: — Kio estas poezio?
kaj blupupile vi rigardas min.
— Ĉu poezi'? Ĉu vere vi demandas?
Vi estas poezi'?

— ¿Qué es poesía? — dices mientras clavas
en mi pupila tu pupila azul.
¿Qué es poesía? ¿Y tú me lo preguntas?
Poesía... eres tú.

XXII

Kiel vivas tiu rozo, kiun portas
vi sur via kor’?
Ja ĝisdate en la mondo ne videblis
sur vulkano, flor’.

¿Cómo vive esa rosa que has prendido
junto a tu corazón?
Nunca hasta ahora contemplé en la tierra
sobre el volcán la flor.

XXIII

Tutan mondon por rigardo,
la ĉielon por ekrido,
kaj por kiso via... kion
mi ne donus por la kiso!

Por una mirada, un mundo;
Por una sonrisa, un cielo;
por un beso... ¡yo no sé
qué te diera por un beso!

XXIV

Du fajr-langoj ruĝe brilaj,
kiuj sur la trunko arda
renkontiĝas, kaj per kiso
sin en unu flamo fandas.

Du sinsekvaj harpo-notoj,
kiuj de la kordo saltas
kaj miksite en aero
harmonie interbrakas.

Du mar-ondoj, kiuj kune
rulas sin kun krono ŝaŭma,
kaj puŝite de la vento
mortas sur la strandon sablan.

Du ŝiraĵoj de vapore,
kiuj de la akvo laga
soras, kaj en la ĉielo
formas unu nubon blankan.

Du ideoj samafontaj,
kaj du kisoj simultanaj,

Dos rojas lenguas de fuego
que a un mismo tronco enlazadas
se aproximan y al besarse
forman una sola llama;

dos notas que del laúd
a un tiempo la mano arranca
y en el espacio se encuentran
y armoniosas se abrazan;

dos olas que vienen juntas
a morir sobre una playa
y que al romper se coronan
con un penacho de plata;

dos jirones de vapor
que del lago se levantan
y al juntarse allí en el cielo
forman una nube blanca:

dos ideas que al par brotan,
dos besos que a un tiempo estallan,

de reeĥoj egalsonaj...
Tiel niaj koroj paras.

dos ecos que se confunden...:
eso son nuestras dos almas.

XXV

Kiam nokte vi vin volvas
en la tulon de la sonĝo,
kaj la okulharoj viaj
ŝajnas arkoj el ebono,
— por aŭskulti la batadon,
kiun faras via koro,
kaj por dolĉe al mi premi
vian kapon dum la dormo,
mi posedon mian, kara,
donus kun ĝojo:
lumon, aeron,
la pensomondon.

Kiam vi okulojn turnas
al neekzistanta loko,
dum ridetoj iluminas
vian lipoparan logon,
— por sur via frunto legi
la silentan penso-ondon,
kiu pasas kiel nubo
super maroj, super montoj,
mi deziron mian, kara,

Cuando en la noche te envuelven
las alas de tul del sueño
y tus tendidas pestañas
semejan arcos de ébano,
por escuchar los latidos
de tu corazón inquieto
y reclinar tu dormida
cabeza sobre mi pecho
diera, alma mía,
cuanto poseo:
¡la luz, el aire
y el pensamiento!

Cuando se clavan tus ojos
en un invisible objeto
y tus labios ilumina
de una sonrisa el reflejo,
por leer sobre tu frente
el callado pensamiento,
que pasa como la nube
del mar sobre el ancho espejo,
diera, alma mía,

donus kun ĝojo:
inspiron, famon,
genion, oron.

Kiam vi subite mutas
kaj rigardas en la foron
kun la vangoj arde ruĝaj,
kaj anhelas kun sufoko
— por inter palpebroj viaj
trafi la humidan bolon
kaj la sparkon, kiu ŝprucas
el vulkano de Amoro,
mi esperon mian, kara,
donus kun ĝojo:
spiriton, fidon,
teron kaj gloron.

cuanto deseo:
¡la fama, el oro,
la gloria, el genio!

Cuando enmudece tu lengua,
y se apresura tu aliento,
y tus mejillas se encienden,
y entornas tus ojos negros,
por ver entre tus pestañas
brillar con húmedo fuego
la ardiente chispa que brota
del volcán de los deseos,
diera, alma mía,
por cuanto espero:
¡la fe, el espíritu,
la tierra, el cielo!

XXVI

Eĉ kontraŭ min mi devas ja konfesi,
ke, karulino mia,
mi pensas kiel vi: nur bonas odo,
se ĝin sur bankbileton oni skribas.
Ĉe tio skandaliĝus idiotoj
kaj dirus, malestimaj:
„Virinoj vere deknaŭ-jarocentaj,
amantaj nur aferojn materiajn!”
Ba! Tion cirkuligas la poetoj,
kies mizeron liro ne evitas.
Bojado de la hundoj al la luno!
Ĉi-monde — mi kaj vi tre bone scias —
genioplume tre malmultaj versas,
kaj mono faras ajnon poezia.

Voy contra mi interés al confesarlo;
pero yo, amada mía,
pienso, cual tú, que una oda sólo es buena
de un billete del Banco al dorso escrita.
No faltará algún necio que al oírlo
se haga cruces y diga:
«Mujer al fin del siglo diecinueve,
material y prosaica...» ¡Bobería!
¡Voces que hacen correr cuatro poetas
que en invierno se embozan con la lira!
¡Ladridos de los perros a la luna!
Tú sabes y yo sé que en esta vida,
con genio, es muy contado quien la escribe,
y con oro, cualquiera hace poesía.

XXVII

Kiam mi vin vidas dormi
vin kontempli mi kuraĝas.
Vi, nedorma, min timigas,
dormon vian do mi vartas.

Nedorma, ridas vi kaj viaj lipoj
al mi perturbaj ŝajnas:
zigzagaj fulmoj ruĝaj, kiuj strekas
ĉielon neĝo-blankan.

Endorma, vi la lip-angulojn mole
leĝere, dolĉe faltas,
kun dolĉo de la lastaj lumo-strioj
de suno jam sinkanta.
— Dormu, kara...

Nedorma, vi okulojn viajn montras
humidaj kaj flam-ardaj,
kiel blueta ondo, kies kreston
impetas suno fajra.

Endorma, vi tra la palpebroj verŝas

Despierta, tiemblo al mirarte;
dormida, me atrevo a verte;
por eso, alma de mi alma,
yo velo mientras tú duermes.

Despierta, ríes, y al reír, tus labios
inquietos me parecen
relámpagos de grana que serpean
sobre un cielo de nieve.

Dormida, los extremos de tu boca
pliega sonrisa leve,
suave como el rastro luminoso
que deja un sol que muere.
— ¡Duerme!

Despierta, miras, y al mirar, tus ojos
húmedos resplandeces
como la onda azul, en cuya cresta
chispeando el sol hiere.

Al través de tus párpados, dormida,

difuzan brilon pacan,
kiel kvietan lumon dise verŝas
lampeto diafana.
— Dormu, kara...

Nedorma, vi parolas, kaj vibrante
la vortoj viaj falas
kaskade, kiel perlo-pluvo, kiu
en oran vazon trafas.

Endorma, vi susure, milde spiras
kun takto delikata,
kaj el la spiro via, mia koro
poemon ame kaptas.
— Dormu, kara...

Mi al mi la manon metas
sur la sonoj koro-taktaj,
ke la nokta silentego
daŭru en profundo kalma.

La balkonan persienon
fermas mi al suno rampa,
por ke vin ne povu veki
ĝia lumo senkompata...

tranquilo fulgor viertes,
cual derrama de luz templado rayo,
lámpara transparente...
— ¡Duerme!

Despierta, hablas, y al hablar, vibrantes
tus palabras parecen
lluvia de perlas que en dorada copa
se derrama a torrentes.

Dormida, en el murmullo de tu aliento
acompañado y tenue,
escucho yo un poema que mi alma
enamorada entiende...
— ¡Duerme!

Sobre el corazón la mano
me he puesto porque no suene
su latido y de la noche
turbe la calma solemne.

De tu balcón las persianas
cerré ya por que no entre
el resplandor enojoso
de la aurora y te despierte...

— Dormu, kara...

— ¡Duerme!

XXVIII

Kiam en la nokt' obskura
sonas voĉo tramurmura,
kaj la tristan kalmon fendas
kaj tre dolĉan eĥon sendas
al mi, al la propra kor',
— diru, ĝemas ventogiroj,
aŭ vi, pase, per suspiroj
diras vortojn de Amor'?

Kiam la fenestro mia
ruĝas pro aŭror' radia,
kaj mi vin elvokas ame
kaj imagas senti jame
ardon de alia buŝ',
— diru, temas pri deliroj,
aŭ vi kison en suspiroj
blovas por kor-fanda tuŝ'?

Se en tago hela, ora
kaj en nokto peĉ-kolora,
se en ĉio ĉirkaŭanta
mi vin vidas, sentas hanta,

Cuando entre la sombra oscura
Perdida una voz murmura
Turbando su triste calma,
Si en el fondo de mi alma
La oigo dulce resonar;
Díme: ¿es que el viento en sus giros
Se queja, ó que tus suspiros
Me hablan de amor al pasar?

Cuando el sol en mi ventana
Rojo brilla á la mañana,
Y mi amor tu sombra evoca,
Si en mi boca de otra boca
Sentir creo la impresión;
Díme: ¿es que ciego deliro,
Ó que un beso en un suspiro
Me envía tu corazón?

Si en el luminoso día
Y en la alta noche sombría;
Si en todo cuanto rodea
Al alma que te desea

dum profundas nostalgi',
— diru, trompas min deziroj,
aŭ vi inter la suspiroj
brizan donas vin al mi?

Te creo sentir y ver;
Díme: ¿es que toco y respiro
Soñando, ó que en un suspiro
Me das tu aliento á beber?

XXIX

Sur la genuoj ŝi havis
apertan libron,
kaj mian vangon tuŝetis
la nigraj frizoj.
El ni, neni, mi kredas,
vidis la skribon.
Ni ambaŭ tenis nin daŭre
en muta sido.
Ĉu multan tempon? Mi vere
ne scias kiom.
Mi scias jenon: aŭdiĝis
nur nia spiro,
kiu forfluis anhele
el sekaj lipoj.
Ni nin rigardis subite,
kaj sonis kiso.

.....
De Danto estis la verko:
l'Infero-ciklo.
Mi reokulis ĝin treme

Sobre la falda tenía
El libro abierto;
En mi mejilla tocaban
Sus rizos negros;
No veíamos las letras
Ninguno, creo;
Mas guardábamos ambos
Hondo silencio.
¿Cuánto duró? Ni aun entonces
Pude saberlo;
Sólo sé que no se oía
Más que el aliento,
Que apresurado escapaba
Del labio seco.
Sólo sé que nos volvimos
Los dos á un tiempo,
Y nuestros ojos se hallaron,
Y sonó un beso.

.....
Creación de Dante era el libro,
Era su Infierno.
Cuando á él bajamos los ojos,

kun jena diro:
— Ĉu ne? Poemo ekzistas
en nur linio...
Kun ruĝaj vangoj ŝi flustris:
— Videblas tio...

Yo dije trémulo:
¿Comprendes ya que un poema
Cabe en un verso?
Y ella respondió encendida:
— ¡Ya lo comprendo!

XXX

Okuloj ŝiaj montris larmobrilon,
ekmovis miajn lipojn la pardon'.
Sed venis la fier'... ŝi ploron viŝis,
sur miaj lipoj mortis la parol'.

Mi iras unu vojon, ŝi alian.
Ni amis nin profunde, kun ador'...
Ankoraŭ pentas mi: — Ve, mi silentis!
Kaj eble ŝi: — Ne cedis mi al plor'!

Asomaba a sus ojos una lágrima
y a mis labios una frase de perdón...
habló el orgullo y se enjugó su llanto,
y la frase en mis labios expiró.

Yo voy por un camino, ella por otro;
pero al pensar en nuestro mutuo amor,
yo digo aún: "¿Por qué callé aquel día?"
y ella dirá. "¿Por qué no lloré yo?"

XXXI

La amo nia ŝajnis teatraĵo
de plej absurda temo,
kiu, komika kaj tragika, kaŭzas
kaj ridon kaj ploremon.

Sed la malbono de l' afero venis
en epiloga sceno:
ŝin trafis ploro... kune kun la ridoj.
Min larmoj kaj sufero!

Nuestra pasión fue un trágico sainete
en cuya absurda fábula
lo cómico y lo grave confundidos
risas y llanto arrancan.

Pero fue lo peor de aquella historia
que al fin de la jornada
a ella tocaron lágrimas y risas
y a mí, sólo las lágrimas.

XXXII

Ŝi preterpasis min, impone bela,
kaj mi, irante plu,
eĉ ne min turnis por al ŝi rigardi.
Sed io flustris: — Via revo... nu!

Kiu matenon ligis al vespero?
Mi ja ne scias; nur
ke, en mallonga nokto de somero,
sin ligis la krepuskoj... dum minut'!

Pasaba arrolladora en su hermosura
y el paso le dejé,
ni aun mirarla me volví, y no obstante
algo en mi oído murmuró “Esa es”.

¿Quién reunió la tarde a la mañana?
Lo ignoro; sólo sé
que en una breve noche de verano
se unieron los crepúsculos y... “fue”.

XXXIII

Pri vortoj temas nur, sed malgraŭ tio
neniam vi aŭ mi,
post ĉio okazinta, ekrekonos:
— Mi kulpas je l' disir'...

Bedaŭre, ke en la vortaro ama
troviĝas nur eksplik',
pri kiam puŝas nin orgojlo nura,
kaj kiam digno-pik'!

Es cuestión de palabras, y, no obstante,
ni tú ni yo jamás,
después de lo pasado, convendremos
en quién la culpa está.

¡Lástima que el amor un diccionario
no tenga dónde hallar
cuándo el orgullo es simplemente orgullo
y cuándo es dignidad!

XXXIV

Ŝi iras en silento kaj ŝin lulas
en muta, bela ritmo;
sonante ŝiaj paŝoj memorigas
la harmonion de leĝera himno.

L' okulojn ŝi apertas, la okulojn
kun tage hela brilo,
kaj tero kaj ĉielo sin spegulas
en ŝi per nova lum' en la pupiloj.

Ŝi ridas, kaj la plaŭdo de flu-akvo
reeŝas en la rido;
ŝi ploras, kaj poemoj ĉiularme
senlima tener-vibro.

Ŝi havas ĉion: lumon kaj parfumon,
koloron kaj linion,
esprimon poezian kun la formo
vekanta la deziron.

Ke ŝi malsaĝas? Ba! Dum lipoferme
ŝi gardos la enigmon,

Cruza callada y son sus movimientos
silenciosa armonía;
suenan sus pasos, y al sonar recuerdan
del himno alado la cadencia rítmica.

Los entreabre, aquellos ojos
tan claros como el día,
y la tierra y el cielo, cuando abarcan,
arden con nueva luz en sus pupilas.

Ríe, y su carcajada tiene notas
del agua fugitiva;
llora, y es cada lágrima un poema
de ternura infinita.

Ella tiene la luz, tiene el perfume,
el color y la línea,
la forma, engendradora de deseos,
la expresión, fuente eterna de poesía.

¿Que es estúpida?... ¡Bah!, mientras, callando
guarde obscuro el enigma,

mi kredas, ke, silenta, ŝi superos
la dirojn de alia ajn virino.

siempre valdrá, a mi ver, lo que ella calla
más que lo que cualquiera otra me lo diga.

XXXV

Min ne surprizis la forgeso via,
sed via tagodaŭra amo, jes,
ĉar tion mian iom valorantan
vi tute ne suspektis, tute ne.

No me admiró tu olvido! Aunque de un día,
me admiró tu cariño mucho más;
porque lo que hay en mí que vale algo
eso... ¡ni lo pudiste sospechar!

XXXVI

Se niajn reciprokajn pik-ofendojn
en libron oni skribus,
kaj, kiom oni strekus el la paĝoj,
el niaj koroj irus,

mi amas vin ankoraŭ tiel multe,
ke, jes..., se vi decidus
forstreki unu, unu nur el ili,
mi tuj forstrekus ĉiujn.

Si de nuestros agravios en un libro
se escribiese la historia,
y se borrarse en nuestras almas cuanto
se borrarse en sus hojas;

te quiero tanto aún; dejó en mi pecho
tu amor huellas tan hondas,
que sólo con que tú borrasen una,
¡las borraba yo todas!

XXXVII

Antaŭ ol vi, mi mortos forlasite.
En mia sino jam
la fero sidas, kiun viv-estingan
enpuŝis via man'.

Antaŭ ol vi, mi mortos. Mia ombro
en daŭra, longa star',
atendos ĉe la pordo de la morto,
ke sonu via paŝ'.

La horoj per minutoj... kaj per tagoj
forflugos jar' post jar',
kaj tiun pordon fine vi surfrapos,
ĉar tia la fatal'...

Kaj kiam vi kun viaj kulpoj kuŝos
sub tero de la kamp',
kaj kvazaŭ en Jordanon, en mort-ondon
vi iros por sinban',

— nu, kie flustroj de la vivo tremas
en lasta, svena fal',

Antes que tú me moriré: escondido
en las entrañas ya
el hierro llevo con que abrió tu mano
la ancha herida mortal.

Antes que tú me moriré: y mi espíritu,
en su empeño tenaz,
sentándose a las puertas de la muerte,
allí te esperará.

Con las horas los días, con los días
los años volarán,
y a aquella puerta llamarás al cabo...
¿Quién deja de llamar?

Entonces que tu culpa y tus despojos
la tierra guardará,
lavándote en las ondas de la muerte
como en otro Jordán.

Allí, donde el murmullo de la vida
temblando a morir va,

samkiel ondo, kiu por pere
sin sternas sur la strand',

kaj kie la fermata tomb' apertas
eternon al la pac',
ni, kion ni ne diris al ni vivaj,
parolos en la trans'!

como la ola que a la playa viene
silenciosa a expirar.

Allí donde el sepulcro que se cierra
abre una eternidad...
¡Todo lo que los dos hemos callado
lo tenemos que hablar!

XXXVIII

Aeraj, la suspiroj brizon iras;
la larmoj, akvaj, iras al la mar',
Virino: ĉu vi scias, kien iras
la forgesita am'?

¡Los suspiros son aire y van al aire!
¡Las lágrimas son agua y van al mar!
Dime, mujer, cuando el amor se olvida
¿sabes tú adónde va?

XXXIX

Vi diras tion al mi? Mi bone scias,
ke ŝi orgojlas kaj vante kapricemas.
Antaŭ ol sento el ŝia koro frida,
la akvo fontus el dura roko seka.

Mi scias: en la vipur-animo ŝia
nenia kordo vibradus amosenta.
Ŝi estas kiel statuo kava... tamen...
ŝi tiel belas...!

¿A qué me lo decís? Lo sé: es mudable,
es altanera y vana y caprichosa;
antes que el sentimiento de su alma,
brotará el agua de la estéril roca.

Sé que en su corazón, nido de sierpes,
no hay una fibra que al amor responda;
que es una estatua inanimada..., pero...
¡es tan hermosa!

XL

Kun la rigardo ama,
kun manoj inter manoj,
kaj sur la ŝultro mia
ŝia langvora kapo...

Di' scias kiomfoje,
per lantaj, trenaj paŝoj
ni kune vage drivis
sub densaj ulmobranĉoj,
dum ŝian domon kovris
mistera, ombra paco!
Hieraŭ... nu, apenaŭ
de tio pasis jaro,
kun kia delikata,
aplombriĉa ĉarmo
ŝi diris, prezentita
al mi de mondumano:
— Mi eble vin jam vidis...
ne scias kiun tagon...
Salonaj stultulinoj,
bontonaj disklaĉantoj,
avidaj ĉiam ĉasi

Su mano entre mis manos,
sus ojos en mis ojos,
la amorosa cabeza
apoyada en mi hombro,

¡Dios sabe cuántas veces,
con paso perezoso,
hemos vagado juntos
bajo los altos olmos
que de su casa prestan
misterio y sombra al pórtico!
Y ayer... un año apenas,
pasando como un soplo
con qué exquisita gracia
con qué admirable aplomo,
me dijo al presentarnos
un amigo oficioso:
“Creo que alguna parte
he visto a usted” ¡Ah, bobos
que sois de los salones
comadres de buen tono,
y andáis por allí a caza

la amajn sekretaĵojn:
vi perdis ion pipran!
Kia bongusta manĝo
por esti devorata
susure, ĉe te-taso,
malantaŭ ventumiloj
kun pluma, ora garno!

.....
Diskreta, ĉasta luno,
multbranĉaj, ulmaj arboj,
portiko de la domo
kaj muroj de l' arkado:
silentu, la sekreton

ne diru en la vaston!
Mi jam enmetis ĉion
en la forgeso-sakon.
Kaj ŝi... vizaĝo ŝia
superas ĉiun maskon!

de galantes embrollos.
¡Qué historia habéis perdido!
¡Qué manjar tan sabroso!
para ser devorado
“soto voce” en un corro,
detrás de abanico
de plumas de oro!

.....
¡Discreta y casta luna,
copudos y altos olmos,
paredes de su casa,
umbrales de su pórtico,
callad, y que en secreto

no salga con vosotros!
Callad; que por mi parte
lo he vivido todo:
y ella..., ella..., ¡no hay máscara
semejante a su rostro!

XLI

Vi estis uragano, kaj mi turo
frontanta vin aroge, kun defi',
Vi devis fali dis, aŭ min renversi!
Fiaskis ni!

Vi estis oceano, kaj mi roko
fortike stara kontraŭ ond-rabi'.
Vi devis rompi vin, aŭ min deloki!
Fiaskis ni!

Vi bela. Mi fiera. Vi kutimis
triumfi... kaj mi spitis laŭkutim'.
La pado krutis, kunfrapiĝo nepris...
Fiaskis ni!

Tú eras el huracán y yo la alta
torre que desafía su poder:
¡tenías que estrellarte o que abatirme!
¡No pudo ser!

Tú eras el océano y yo la enhiesta
roca que firme aguarda su vaivén:
¡tenías que romperte o que arrancarme! ...
¡No pudo ser!

Hermosa tú, yo altivo; acostumbrados
el uno a arrollar, el otro a no ceder:
la senda estrecha, inevitable el choque ...
¡No pudo ser!

XLII

Al mi ĝin oni diris, kaj mi sentis
la fridon de ponardo en la koron.
Momente mi apogis min al muro,
ĉar mi disfali vidis eĉ la lokon.

Posedis min kolero kaj kompato,
kaj en l' animo mia densis nokto...
Mi sciis tiam, kial oni murdas,
kaj kial el okuloj fluas ploro!

La nubo de sufero pasis. Pene
mi povis balbutaĉi kelkajn vortojn.
Kaj kiu min informis...? Frat-amiko...
Mi dankis lin... Li faris al mi bonon!

Cuando me lo contaron sentí el frío
de una hoja de acero en las entrañas,
me apoyé contra el muro, y un instante
la conciencia perdí de donde estaba.

Cayó sobre mi espíritu la noche,
en ira y en piedad se anegó el alma,
¡Y entonces comprendí por qué se llora!
¡Y entonces comprendí por qué se mata!

Pasó la nube de dolor..., con pena
logré balbucear breves palabras...
¿Quién me dio la noticia?... Un fiel amigo
¡Me hacía un gran favor!... Le di las gracias.

XLIII

La lampon mi flankmetis kaj sidiĝis
sur la senorda lito, sur la rand',
kaj sombra, muta, kun pupiloj fiksaj
rigardis al la vand'.

Ĉu multa tempo pasis? Mi forgesis...
Min lasis la ebrio de dolor',
kiam la lampo svenis, kaj jam ruĝis
la sun' en la balkon'.

Dum tiuj horoj murdaj, mi ne scias
kion mi pensis meze de tortur'.
Mi nur memoras: mi malbenis, ploris...
kaj tiu nokto igis min oldul'!

Dejé la luz a un lado, y en el borde
de la revuelta cama me senté,
Mudo, sombrío, la pupila inmóvil
clavada en la pared.

¿Qué tiempo estuve así? No sé: al dejarme
la embriaguez horrible de dolor,
expiraba la luz y en mis balcones
reía el sol.

Ni sé tampoco en tan terribles horas
en qué pensaba o que pasó por mí;
solo recuerdo que lloré y maldije,
y que en aquella noche envejecí.

XLIV

Kiel aperta libro
pupiloj viaj klare min parolas.
Ĉu lipoj devas fari
rideton, kiun la okuloj rompas?

Nu, ploru kaj konfesu
ke vi min amis iom... Ĉu vi hontas?
Neniu spektas... ploru!
Kaj jen... mi, viro, same ankaŭ ploras!

Como en un libro abierto
leo de tus pupilas en el fondo;
¿a qué fingir el labio
risas que se desmienten con los ojos?

¡Llora! No te avergüences
de confesar que me quisiste un poco.
¡Llora! Nadie nos mira!
Ya ves: soy un hombre... ¡y también lloro!

XLV

Sur ne tre firma supro de ogivo
el veter-damaĝita flava ŝton',
tajlita de ĉizilo kruda pompis
la ŝildo kun blazon'.

Ĉirkaŭe de la helmo el granito
hedero pendis kiel aŭreol'
kaj ombris la blazonon, kie staris,
sur mano, unu kor'.

En la dezerta placo, ni la ŝildon
rigardis kun scivol',
kaj diris ŝi: — De mia am' konstanta,
ĝi estas la simbol'.

Ho ve! La veron ŝi esprimis tiam
sen ia hiperbol',
ĉar ŝi la koron portis mane... ie...
sed ne en ĝia lok'!

En la clave del arco ruinoso
cuyas piedras el tiempo enrojeció,
obra de un cincel rudo campeaba
el gótico blasón.

Penacho de su yelmo de granito,
la yedra que colgaba en derredor
daba sombra al escudo en que una mano
tenía un corazón.

A contemplarle en la desierta plaza
nos paramos los dos:
Y, “ése, me dijo, es el cabal emblema
de mi constante amor”.

¡Ay!, y es verdad lo que me dijo entonces:
Verdad que el corazón
lo llevará en la mano..., en cualquier parte....
pero en el pecho, no.

XLVI

Ŝi vundis min kaŝite en la ombroj,
kaj la perfidon kronis ŝi per kis'.
Trans mian kolon metis ŝi la brakojn,
kaj min tradorse pikis ĝis l' anim'.

Kaj ŝi pluiras gaje sian vojon
senzorge, ridetante kun feliĉ'.
Kaj kial? Ĉar la vundo ne sangadas...
Ĉar staras la mortint'!

Me ha herido recatándose en las sombras,
sellando con un beso su traición.
Los brazos me echó al cuello y por la espalda
partiόμε a sangre fría el corazón.

Y ella prosigue alegre su camino,
feliz, risueña, impávida. ¿Y por qué?
Porque no brota sangre de la herida.
Porque el muerto está en pie.

XLVII

Mi ĵetis la rigardon al abismoj
de tero kaj ĉielo
kaj ĝis la fundo vidis per l' okuloj
aŭ pere de la penso.

Sed ve!, la kor-abismo mi alvenis,
min klinis por observo,
kaj la animo kaj l'okuloj timis
ĉe tia nigra denso!

Yo me he asomado a las profundas simas
de la tierra y del cielo
y les he visto el fin con los ojos
o con el pensamiento.

Mas, ¡ay! de un corazón llegué al abismo,
y me incliné por verlo,
y mi alma y mis ojos se turbaron:
¡tan hondo era y tan negro!

XLVIII

Kiel ponardon el sanganta vundo,
la amon ŝian tiris mi el mi
kaj sentis, ke kun ĝi, el mia fundo
ŝiriĝis mia viv'.

Farinte ŝin objekto de adoro,
mi ĵetis ŝian bildon el anim',
forblovis suraltare mia volo
la lampon de la fid'.

Sed por batali mian volon firman
ŝi nokte min vizitas per vizi'.
Ho, kiam dormos mi la dormon ŝirman
sen sonĝoj kaj sen fin'!

Como se arranca el hierro de una herida
su amor de las entrañas me arranqué,
aunque sentí al hacerlo que la vida
me arrancaba con él.

Del altar que le alcé en el alma mía
la voluntad su imagen arrojó,
y la luz de la fe que en ella ardía
ante el ara desierta se apagó.

Aún turbando en la noche el firme empeño
viene en la idea su visión tenaz...
¡Cuándo podré dormir con ese sueño
En que acaba el soñar!

XLIX

Kelkfoje mi ŝin trovas ie tie,
kaj en la preterir'
ŝi pasas ridetante, kaj mi pensas:
— Ĉu eblas ŝia rid'?

Surlipen ankaŭ mi rideton metas,
ja maskon de aflikt',
kaj pensas tiam: — Eble ŝi ridetas,
kiel ridetas mi!

Alguna vez la encuentro por el mundo,
y pasa junto a mí;
y pasa sonriéndose, y yo digo:
"¿Cómo puede reír?"

Luego asoma a mi labio otra sonrisa,
máscara del dolor,
y entonces pienso: "¡Acaso ella se ríe,
como me río yo!"

L

Samkiel sovaĝulo krude faras
el ligna peco Dion laŭ kapric'
kaj poste antaŭ ĝi genuon fleksas,
tiel faris mi kaj vi.

Ni donis formon al fantomo vana,
al stulta kaj ridinda fantazi',
kaj nian amon ni oferis tiam
sur altaro de fetiĉ'.

Lo que el salvaje que con torpe mano
hace de un tronco a su capricho un dios,
y luego ante su obra se arrodilla,
eso hicimos tú y yo.

Dimos formas reales a un fantasma,
de la mente ridícula invención,
y hecho el ídolo ya, sacrificamos
en su altar nuestro amor.

LI

El mia jam nelonga viv' mi donus
la jarojn pli vivindajn, por scii
kion al la aliaj
vi diris pri mi.

Kaj ĉi ekziston teran, kaj la transan,
se vere mi meritos ĝin, por scii
kion, en via solo,
vi pensis pri mi.

De lo poco de vida que me resta
diera con gusto los mejores años,
por saber lo que a otros
de mí has hablado.

Y esta vida mortal... y de la eterna
lo que me toque, si me toca algo,
por saber lo que a solas
de mí has pensado.

LII

Gigantaj ondoj, kiuj muĝe batas
sur strandoj nudaj, foraj kaj dezertaj,
kunportu min, miksitan kun la ŝaŭmo,
en via flu' impeta!

Blovadoj uraganaj, kiuj ŝiras
en la arbaroj la foliojn velkajn,
kunportu min, perditan en la kirlo,
en via flu' impeta!

Tempestaj nuboj, kiujn fulmo rompas
kaj garnas per ruĝeto fantomeca,
kunportu min, sorbitan de nebulo,
en via flu' impeta!

Min portu tien, kie pro vertiĝo
racion kaj memoron oni perdas...
Kompату min...! Mi timas resti sola
kun ĉi dolor' kruela!

Olas gigantes que os rompéis bramando
en las playas desiertas y remotas,
envuelto entre la sábana de espumas,
¡llevadme con vosotras!

Ráfagas de huracán que arrebatáis
del alto bosque las marchitas hojas,
arrastrado en el ciego torbellino,
¡llevadme con vosotras!

Nubes de tempestad que rompe el rayo
y en fuego encienden las sangrientas orlas,
arrebatado entre la niebla oscura,
¡llevadme con vosotras!

Llevadme por piedad a donde el vértigo
con la razón me arranque la memoria.
¡Por piedad!, ¡tengo miedo de quedarme
con mi dolor a solas!

LIII

Venos re la hirundoj obskurplumaj
fari nestojn ĉe vi, ĉe la balkon',
kaj denove flugile sur la vitron
frapetos kun petol'.

Tamen tiuj vidintaj lantafluge
min feliĉa kaj vin en belo-glor'
kaj lernintaj parkere niajn nomojn,
por ĉiam iris for!

Venos re lonicero grimpe rampe
kovri muron ĝardenan per feston',
kaj denove pli belos ĝiaj floroj
en lasta taga hor'.

Tamen tiuj trempintaj en malseko
kies gutojn el freŝa, trema ros'
ni rigardis defali larmoforme,
por ĉiam iris for!

Venos re al orelo via flustri
susuretoj de arde ama ton';

Volverán las oscuras golondrinas
en tu balcón sus nidos a colgar,
y otra vez con el ala a sus cristales
jugando llamarán.

Pero aquellas que el vuelo refrenaban
tu hermosura y mi dicha a contemplar,
aquellas que aprendieron nuestros nombres,
ésas... ¡no volverán!

Volverán las tupidas madreselvas
de tu jardín las tapias a escalar
y otra vez a la tarde aún más hermosas
sus flores se abrirán.

Pero aquellas cuajadas de rocío
cuyas gotas mirábamos temblar
y caer como lágrimas del día....
ésas... ¡no volverán!

Volverán del amor en tus oídos
las palabras ardientes a sonar,

eble, el la profunda dormo sia
vekiĝos via kor'.

Tamen mute, fervore, surgenue,
kiel antaŭ altaro, en ador',
kiel mi vin amegis, nu, tiele
vin amos nul person'!

tu corazón de su profundo sueño
tal vez despertará.

Pero mudo y absorto y de rodillas,
como se adora a Dios ante su altar,
como yo te he querido..., desengáñate,
¡así no te querrán!

LIV

Kiam denove ni la fuĝajn horojn
elvokas el pase',
sur ŝiaj nigraj okulharoj brilas
larmeto kun ekstrem'.

Kaj fine ĝi deglitas rosogute,
tre eble sub la pens',
ke, kiel nun pri la pase', pri nuno
nin morgaŭ kaptos ĝem'.

Cuando volvemos las fugaces horas
del pasado a evocar,
temblando brilla en sus pestañas negras
una lágrima pronta a resbalar.

Y al fin resbala y cae como gota
del rocío al pensar
que cual hoy por ayer, por hoy mañana
volveremos los dos a suspirar.

LV

En la tumulta bruo de orgio,
kiel muzika noto
karesis min la flustro de suspiro
veninta de la foro.

Suspiro flustra, kiun mi tre konas,
formita el spirado, kies dolĉon
mi sorbis iam... Floro, kiu kreskas
en iu nigra klostro.

Demandis apud mi frivolulino:
—Nu, kial via morno?
—Ne gravas... —Ĉu? Vi larmas! —Ĉar mi sentas
ĉe vino triston... kaj en tristo ĝojon.

Entre el disorde estruendo de la orgía
acarició mi oído,
como nota de lejana música,
el eco de un suspiro.

El eco de un suspiro que conozco,
formado de un aliento que he bebido,
perfume de una flor que oculta crece
en un claustro sombrío.

Mi adorada de un día, cariñosa,
"¿en qué piensas ?", me dijo:
"En nada..." "¿En nada y lloras?" "Es que tengo
alegre la tristeza y triste el vino".

LVI

Hodiaŭ, kiel morgaŭ kaj hieraŭ,
la sama monoton'!
Ĉielo griza, horizont' eterna,
kaj iri sen ripoz'!

La koro movas sin maŝine, takte,
malsaĝa somnambul'.
L' inteligento, febla kaj obtuza,
dormetas en angul'.

L' animo, kiu paradizon volas,
sen fido serĉas ĝin.
Laciĝo celomanka, ondo migra
en plena senkonsci'.

Senhalta voĉo ĉiam ripetanta
banalon de refren'.
Guteto akva, teda, kiu falas
senĉese, re kaj re.

La tagoj tiel trenas sin kaj glitas
sinsekve lace for,

Hoy como ayer, mañana como hoy
¡y siempre igual!
Un cielo gris, un horizonte eterno
y andar..., andar.

Moviéndose a compás como una estúpida
máquina, el corazón;
la torpe inteligencia del cerebro
dormida en un rincón.

El alma, que ambiciona un paraíso,
buscándole sin fe;
fatiga sin objeto, ola que rueda
ignorando por qué.

Voz que incesante con el mismo tono
canta el mismo cantar;
gota de agua monótona que cae,
y cae sin cesar.

Así van deslizándose los días
unos de otros en pos,

la nunaj, kiel la pasintaj... ĉiuj
sen ĝuo kaj dolor'.

Kelkfoje suspirante mi memoras
pri mia olda plor'.
Amaras la sufero. Sed almenaŭ
per ĝi vivadas kor'!

hoy lo mismo que ayer..., y todos ellos
sin goce ni dolor.

¡Ay!, ¡a veces me acuerdo suspirando
del antiguo sufrir...
Amargo es el dolor; ¡pero siquiera
padecer es vivir!

LVII

Ĉi armaturo osta kaj sensuka
jam lacas porti kapon fol-generan,
ĉar, kvankam tio vere evidentas:
ke mi laŭaĝe estas ne kaduka,

mi uzas tiel mian vivon teran,
kaj tiel memdifekte diligentas,
ke certe mi en ĉiu tagoparo
enpremis la enhavon de centjaro.

Se mi forpasus do en horo nuna,
mi havus jam sufiĉe de la vivo,
ĉar, kvankam mi ekstere estas juna,
interne ronĝas min oldiga trivo.

Mi oldas, jes... La junon mian tretas,
— kaj tion oni vidas — la doloro,
ĉar ĝi, pasante, spuron vundan metas,
se ne sur frunto, tamen en la koro.

Este armazón de huesos y pellejo
de pasear una cabeza loca
cansado se halla al fin, y no lo extraño;
pues, aunque es la verdad que no soy viejo,

de la parte de vida que me toca
en la vida del mundo, por mi daño
he hecho un uso tal, que juraría
que he condensado un siglo en cada día.

Así, aunque ahora muriera,
no podría decir que no he vivido;
que el sayo, al parecer nuevo por fuera,
conozco que por dentro ha envejecido.

Ha envejecido, sí, ¡pese a mi estrella!,
harto lo dice ya mi afán doliente;
que hay dolor que al pasar su horrible huella
graba en el corazón, si no en la frente.

LVIII

Ĉu volas vi, ke de nektaro franda
ne naŭzu vin la feĉ'?
Do flaru ĝin, gustumu iom lipe
kaj surtabligu re.

Ĉu volas vi, ke ni konservu dolĉon
de nia idili'?
Do ni tre amu nune nin, kaj morgaŭ
ni diru jam: — Adi'!

¿Quieres que de ese néctar delicioso
no te amargue la hez?
pues aspírale, acércale a tus labios
y déjale después.

¿Quieres que conservemos una dulce
memoria de este amor?
Pues amémonos hoy mucho y mañana
digámonos ¡adiós!

LIX

Mi scias jenon: kial
sopiras vi en sol',

kaj kial vi sekrete, dolĉe, reve
profundas en langvor'.

Knabin', vi ridas? Kaŭzon
de tia tril-sonor'
al vi apenaŭ klaran
mi scias tro.

Mi konas viajn revojn
en ties vera form'.
Sur via frunto kion vi ne diras
mi legas sen klopod'.

Knabin', vi ridas? Kaŭzon
de tia tril-sonor'
al vi apenaŭ klaran
mi scias tro.

Mi scias la motivon,

Yo sé cuál el objeto
de tus suspiros es;

yo conozco la causa de tu dulce
secreta languidez.

¿Te ríes?... Algún día
sabrás, niña, por qué:
tú lo sabes apenas
y yo lo sé.

Yo sé cuando tu sueñas,
y lo que en sueños ves;
como en un libro puedo lo que callas
en tu frente leer.

¿Te ríes?... Algún día
sabrás, niña, por qué:
tú lo sabes apenas
y yo lo sé.

Yo sé por qué sonrías

ke ridas vi dum plor',
ĉar mi penetras ĝis l'enigma fundo
de via virinkor'.

Knabin', vi ridas? Iam
vin same trafos kon'.
Dum vi tre sentas kaj nenion scias,
mi, kiu jam ne sentas, scias tro.

y lloras a la vez.
yo penetro en los senos misteriosos
de tu alma de mujer.

¿Te ríes?... Algún día
sabrás, niña, por qué:
mientras tu sientes mucho y nada sabes,
yo que no siento ya, todo lo sé.

LX

Mia vivio dornoplenas.
Ĉe mi ĉiu flor'.
La fatalo min fortrenas:
oni la malbonnon semas,
ke mi prenu ĝin al kor'.

Mi vida es un erial,
flor que toco se deshoja;
que en mi camino fatal
alguien va sembrando el mal
para que yo lo recoja.

LXI

Apud mi, ĉe mia lito,
observinte, ke sufer'
lante, febre min konsumas,
kiu sidos mem?

Kiam mi amikan manon
serĉos en agoni-trem',
la senfortan manon mian,
kiu prenos mem?

Kiam la pupilan lumon
al mi kovros morta gel',
la palpebrojn malfermitajn,
kiu fermos mem?

Kiam sonorilo batos
(se okazos la rekviem'),
ĝin aŭdinte, unu preĝon
kiu flustros mem?

Kiam mian povran cindron
premos pezo de la ter',

Al ver mis horas de fiebre
e insomnio lentas pasar,
a la orilla de mi lecho,
¿quién se sentará?

Cuando la trémula mano
tienda próximo a expirar
buscando una mano amiga,
¿quién la estrechará?

Cuando la muerte vidríe
de mis ojos el cristal,
mis párpados aún abiertos,
¿quién los cerrará?

Cuando la campana suene
(si suena en mi funeral),
una oración al oírla,
¿quién murmurará?

Cuando mis pálidos restos
oprima la tierra ya,

ĉe la forgesita tombo
kiu ploros mem?

Kaj en la sekvanta tago,
kiam suno brilos re,
ke mi pasis sur la mondo,
kiu zorgos mem?

sobre la olvidada fosa.
¿quién vendar a llorar?

¿Quién en fin al otro día,
cuando el sol vuelva a brillar,
de que pasé por el mundo,
¿quién se acordará?

LXII

Unue montras sin timida helo,
streketo luma ĉe la ocean',
sed poste sparkas, levas sin triumfe
kaj apogeas suno super mar'.

La timoveka ombro estas tristo,
kaj la brilanta lumo estas gaj'.
Al mi, en la tenebro de la koro,
ĉu venos matenklar'?

Primero es un albor trémulo y vago,
raya de inquieta luz que corta el mar;
luego chispea y crece y se difunde
en ardiente explosión de claridad.

La brilladora lumbre es la alegría;
la temerosa sombra es el pesar;
¡Ay!, en la oscura noche de mi alma,
¿cuándo amanecerá?

LXIII

Kiel svarmo abela koleranta,
el obskura angulo de la cerbo
venas min persekuti la memoroj
de la pasinta tempo.

Kiel ilin forpeli? Ili hantas
terure, kun kruelo,
kaj sinsekve alzumas al la koro
por ulceri ĝin pike per veneno.

Como enjambre de abejas irritadas,
de un oscuro rincón de la memoria
salen a perseguirnos los recuerdos
de las pasadas horas.

Yo los quiero ahuyentar. ¡Esfuerzo tan inútil!
Me rodean, me acosan,
y unos tras otros a clavarme vienen
el agudo aguijón que el alma encona.

LXIV

Samkiel oron gardas avarulo,
doloron gardis mi
por pruvi al ŝi, ke eternas io...
al ŝi, ĵurinta ami min sen fin'.

Mi nun ĝin vokas vane, kaj aŭdiĝas
la voĉo de la temp':
— Terul' mizera, povra, poreterne
ne daŭras eĉ sufer'!

Como guarda el avaro su tesoro,
guardaba mi dolor;
le quería probar que hay algo eterno
a la que eterno me juró su amor.

Mas hoy le llamo en vano y oigo al tiempo
que le agotó, decir:
"¡Ah, barro miserable, eternamente
no podrás ni aun sufrir!

LXV

Noktiĝis, kaj azilon mi ne trovis;
soifa, trinkis mi el propra plor'!;
malsata, la okulojn ruĝe ŝvelajn
mi fermis por ripoz'!

Mi loĝis en dezerto! Kvankam zumis
bruado homa, kvazaŭ bol-kaldron',
mi orfis kaj malriĉis... ĉio estis
por mi, dezerto do!

Llegó la noche y no encontré un asilo,
¡y tuve sed...!, mis lágrimas bebí;
¡y tuve hambre! ¡Los hinchados ojos
cerré para morir!

¡Estaba en un desierto! Aunque a mi oído
de las turbas llegaba el ronco hervir,
yo era huérfano y pobre... ¡El mundo estaba
desierto... para mí!

LXVI

El kie venis mi? Vi serĉu padon
plej krutan kaj teruran.
Ĉifonaj pecoj de ŝirita koro
sur branĉoj dorn-arbustaj

kaj spuroj de piedoj sangoplenaj
sur akraj ŝtonoj duraj
vin gvidos al la loko
lulinta min etulan.

Kaj kien mi? Trairu vi la stepon
plej tristan kaj sensunan
kaj valon ĉiam neĝan kaj eterne,
melankolie nuban.

Nu, vi renkontos tiam rokon solan
kies surfaco nudas:
sub ĝi forgeso loĝas,
kaj mia tombo kuŝas.

¿De dónde vengo..? El más horrible y áspero
de los senderos busca:
Las huellas de unos pies ensangrentados
sobre la roca dura;

los despojos de un alma hecha jirones
en las zarzas agudas,
te dirán el camino
que conduce a mi cuna.

¿A dónde voy? El más sombrío y triste
de los páramos cruza,
valle de eternas nieves y de eternas
melancólicas brumas.

En donde esté una piedra solitaria
sin inscripción alguna,
donde habite el olvido,
allí estará mi tumba.

LXVII

Tre belas vidi tion:
ke fajrokrono la matenon kisas,
kaj, ke, sub ĝia lumo,
aero ardas, kaj la ondoj glimas!

Tre belas, post pluvado,
en la tagmezo de la aŭtuno trista,
ĝissate, daŭre spiri
parfumon de la floroj guto-brilaj!

Tre belas vidi tion:
ke neĝoflokoj en silento sinkas,
kaj ke la ruĝaj flamoj
senĉese, malkviete agitiĝas!

Tre belas bone dormi,
kaj pastre ronki sur la molo lita,
kaj manĝi... kaj dikiĝi... Kaj domaĝe,
ke tio ne sufiĉas!

¡Qué hermoso es ver el día
coronado de fuego levantarse,
y a su beso de lumbre
brillar las olas y encenderse el aire!

¡Qué hermoso es tras la lluvia
del triste otoño en la azulada tarde,
de las húmedas flores
el perfume beber hasta saciarse!

¡Qué hermoso es cuando en copos
la blanca nieve silenciosa cae,
de las inquietas llamas
ver las rojizas lenguas agitarse!

¡Qué hermoso es cuando hay sueño
dormir bien... y roncar como un sochantre...
y comer... y engordar... y qué desgracia
que esto solo no baste!

LXVIII

Kaj kion mi trasonĝis
en la pasinta nokto?
Ne scias mi... Sed certe ĝi tre tristis,
ĉar, min vekinte, daŭris la angoro.

La kapkuseno kuŝis
kun larmoj post la sonĝo,
kaj tiam mi unuafoje sentis
l' animon plena de amara ĝojo.

La sonĝo malŝatindas,
se ĝi produktas mornon.
Sed en la tristo mia, mi kontentas...
En mi ankoraŭ restas larmoj, ploro!

No sé lo que he soñado
en la noche pasada;
triste muy triste debió ser el sueño,
pues despierto la angustia me duraba.

Noté al incorporarme
húmeda la almohada,
y por primera vez sentí al notarlo
de un amargo placer henchirse el alma.

Triste cosa es el sueño
que llanto nos arranca,
mas tengo en mi tristeza una alegría...
sé que aún me quedan lágrimas.

LXIX

Naskiĝas ni, momenta fulm' ekiras;
dum ĝi zigzagas, nin la morto glutas.
Tuj ĉesas vivokur'!

La gloron kaj la amon ni sopiras,
sed ombron fantazian persekutas.
Realas morto nur!

Al brillar un relámpago nacemos
y aún dura su fulgor cuando morimos;
¡Tan corto es el vivir!

La gloria y el amor tras que corremos
sombras de un sueño son que perseguimos:
¡Despertar es morir!

LXX

Multfoje ĉe la muroj ŝin gardantaj
en la izol' de klostro,
mi aŭdis noktomeze, de tintilo,
la matutinan vokon!

Multfoje ĵetis la arĝenta luno
mian tristegan ombron
al ombro de cipreso, kiu staris
trans muro de la morto!

Kiam mallumo kovris la ogivojn,
sur la vitral-koloroj
multfoje vidis mi la flamon tremi
de lampo en la fono.

Eĉ se la vento siblis ĉe la turo
per plej diversaj sonoj,
el ĥoro mi distingis la modulon
de ŝia vibra voĉo.

Se timemulo la dezertan placon
en tiuj vintraj noktoj

¡Cuántas veces al pie de las musgosas
paredes que la guardan,
oí la esquila que al mediar la noche
a los maitines llama!

¡Cuántas veces trazo mi silueta
la luna plateada,
junto a la del ciprés que de su huerto
se asoma por las tapias!

Cuando en sombras la iglesia se envolvía,
de su ojiva calada,
¡cuántas veces temblar sobre los vidrios
vi el fulgor de la lámpara!

Aunque el viento en los ángulos oscuros
de la torre silbara,
del coro entre las voces percibía
su voz vibrante y clara.

En las noches de invierno, si un medroso
por la desierta plaza

kuraĝis iri, li por min eviti
akcelis siajn movojn.

Eĉ oldulino diris iun tagon
ĉe la konventa pordo,
ke eble estas mi animo peka
de sakristia homo.

Mi konis, eĉ fermante la okulojn,
la placon kaj la porĉon.
Urtikoj tie eble montras spuron
de miaj nigraj botoj.

La strigoj, kiuj per okuloj flamaj
min sekvis kun hororo,
min fine trovis bona kamarado
en sia nokta rondo.

Rampuloj apud mi sentime iris
per reptiliaj tordoj.
Eĉ vidis mi, ke min salutas, mutaj,
la ŝtonaj apostoloj!

se atrevía a cruzar, al divisarme,
el paso aceleraba.

Y no faltó una vieja que en el torno
dijese a la mañana
que de algún sacristán muerto en pecado
era yo el alma.

A oscuras conocía los rincones
del atrio y la portada;
de mis pies las ortigas que allí crecen
las huellas tal vez guardan.

Los búhos, que espantados me seguían
con sus ojos de llamas,
llegaron a mirarme con el tiempo
como a un buen camarada.

A mi lado sin miedo los reptiles
se movían a rastras;
¡hasta los mudos santos de granito
creo que me saludaban!

LXXI

Ne dormis mi... Mi vagis en la limbo
kie la formon ŝanĝas la objektoj;
en tiu spaco, kie apartiĝas
realo de mistero.

La pensoj, kiuj en silenta rondo
sin turnis ĉirkaŭire de la cerbo,
sin movis ĉiufoje pli paŭzeme
en lanta karuselo.

La lumon, kiu venas tra l' okuloj,
vualis la barilo de l' palpebroj.
Alia lumo la vizian mondon
prilumis en l' interno.

Kaj jen, al mi en la orelo eĥis
rumoro surda, kia en la temploj
konfuze vagas, kiam la piuloj
per 'amen' finas preĝon.

Kaj tiam oni vokis min defore
per voĉo trista kaj mallaŭta veo.

No dormía; vagaba en ese limbo
en que cambian de forma los objetos,
misteriosos espacios que separan
la vigilia del sueño.

Las ideas que en ronda silenciosa
daban vueltas en torno a mi cerebro,
poco a poco en su danza se movían
con un compás más lento.

De la luz que entra al alma por los ojos
los párpados velaban el reflejo;
pero otra luz el mundo de visiones
alumbraba por dentro.

En este punto resonó en mi oído
un rumor semejante al que en el templo
vaga confuso al terminar los fieles
con un amén sus rezos.

Y oí como una voz delgada y triste
que por mi nombre me llamo a lo lejos,

Odoris je kandelo forbrulinta,
je ŝimo kaj incenso.

.....
Progresis nokto, kaj, dorminte peze,
vekiĝis mi en brakoj de forgeso
kriante: — lu homo al mi kara
alvenis al pereoj!

y sentí olor de cirios apagados,
de humedad y de incienso.

.....
Entró la noche, y del olvido en brazos
caí, cual piedra, en su profundo seno.
No obstante al despertar exclamé:
"¡Alguno que yo quería ha muerto!"

LXXII

Unua voĉo

Harmoniĉlene la ondoj bravas,
violejn kovras odor-balzam',
la nokto frida la lunon havas,
sed min pli ravas
dolĉega flam':
ĝi estas Am'.

Dua voĉo

Aplaŭdo brua kaj nub' radia.
Insul' de revoj kaj de solen'
por kor' aspira kaj ambicia;
sufer' envia...
Dolĉegas jen:
la Gloro mem.

Tria voĉo

Brilegas torĉe mia trezoro,
ombro fuĝanta el la fier'.

Primera voz

Las ondas tienen vaga armonía,
Las violetas suave olor,
brumas de plata la noche fría,
luz y oro el día;
yo algo mejor:
¡yo tengo Amor!

Segunda voz

Aura de aplausos, nube rabiosa,
ola de envidia que besa el pie.
isla de sueños donde reposa
el alma ansiosa.
¡dulce embriaguez
la Gloria es!

Tercera voz

Ascua encendida es el tesoro,
sombra que huye la vanidad,

Mensogas ĉio: kaj glor' kaj oro.
Al mia koro
nur estas ver',
jes, la Liber.

.....
Tiele pasadis barkistoj kantante
per sama refren',
kaj kirlis remile la ŝaŭmon, dum suno
ĝin vundis per hel'.
Kaj ili kriadis: — Envenu la barkon!
Mi diris kun rid':
— Mi iam surŝipis... kaj havas sur plaĝo
la veston, ke ĝin elsekigu la briz'.

todo es mentira: la gloria, el oro.
Lo que yo adoro
sólo es verdad:
¡la Libertad!

.....
Así los barqueros pasaban cantando
la eterna canción,
y al golpe del remo saltaba la espuma
y heríala el sol.
"¿Te embarcas?", gritaban, y yo sonriendo
les dije al pasar:
"ha tiempo lo hice, por cierto que aun tengo
la ropa en la playa tendida a secar.

LXXIII

Oni al ŝi fermas
la okulojn blindajn,
kaj la mortotukon
trans la kapon tiras.
Ĉiuj sin elŝovas
el la ĉambro trista;
unuĵ tute mutas,
kelkaj larmojn viŝas.

La flameto lampa
de la planko brilas,
sur kontraŭan muron
ĵetas ombron litan.
Kaj fojfoje tie
iel sin profilas
la mortinta korpo,
kiu jam rigidas.

La tagiĝo venas,
matenruĝo glimas,
kaj la urbon veke
bruoj mil agitas.

Cerraron sus ojos
que aún tenía abiertos,
taparon su cara
con un blanco lienzo,
y unos sollozando,
otros en silencio,
de la triste alcoba
todos se salieron.

La luz que en un vaso
ardía en el suelo,
al muro arrojaba
la sombra del lecho,
y entre aquella sombra
veíase a intervalos
dibujarse rígida
la forma del cuerpo.

Despertaba el día
y a su albor primero
con sus mil ruidos
despertaba el pueblo.

Antaŭ ĉi kontrasto
de mister' transviva
kaj ekzisto luma
morne mi meditas:
Dio, kiel solaj
restas la mortintaj!

De la hejmo ŝultre
venas ĉerko ŝia,
oni ĝin demetas
en kapelo kirka.
La kadavron palan
tie oni ringas
per kandeloj flavaj
kaj per drapoj nigraj.

Vokas al funebro
batoj sonorilaj,
oldulino preĝas
sian preĝon finan;
ŝi la navon krucas,
la pordegoj grincas,
kaj la sankta ejo
en solecon sinkas.

Ante aquel contraste
de vida y misterio,
de luz y tinieblas,
yo pensé un momento:
"¡Dios mío, qué solos
se quedan los muertos!"

De la casa, en hombros,
lleváronla al templo,
y en una capilla
dejaron el féretro.
Allí rodearon
sus pálidos restos
de amarillas velas
y de paños negros.

Al dar de las ánimas
el toque postrero,
acabó una vieja
sus últimos rezos,
cruzó la ancha nave,
las puertas gimieron
y el santo recinto
quedóse desierto.

Sonas de horloĝo
la pendolo ritma,
kaj de la kandeloj
flamoj krake flirtas.
Antaŭ la obskuro,
kiu fortimigas,
antaŭ tia tristo,
morne mi meditas:
*Dio, kiel solaj
restas la mortintaj!*

Sonorilo alte
la fer-langon svingas,
koropreme veas,
adiaŭon signas.
En funebraj vestoj
membroj familiaj
apud la konatoj
kune procesias.

La azilon lastan,
ombran kavon striktan,
faras la pioĉo
en la muro niĉa.
Oni ŝin enfermas

De un reloj se oía
compasado el péndulo
y de algunos cirios
el chisporroteo.
Tan medroso y triste,
tan oscuro y yerto
todo se encontraba
que pensé un momento:
"¡Dios mío, qué solos
se quedan los muertos!"

De la alta campana
la lengua de hierro
le dio volteando
su adiós lastimero.
El luto en las ropas,
amigos y deudos
cruzaron en fila,
formando el cortejo.

Del último asilo,
oscuro y estrecho,
abrió la piqueta
el nicho a un extremo;
allí la acostaron,

per masono brika,
kaj la funebrantoj
kondolencon diras.

Kun fosilo ŝultre
la tombisto iras,
sur la vojo kanton
interdente ŝpinas.
Jam la nokto falas,
kaj silento sidas.

Meze de la ombroj
morne mi meditas:
Dio, kiel solaj
restas la mortintaj!

En la longaj noktoj
de la tempo vintra,
kiam la fenestroj
pro la vento vibras,
kaj la forta pluvo
ĉiun vitron vipas,
mi en sol' memoras
ŝin, la kompatindan.

tapiáronla luego,
y con un saludo
despidióse el duelo.

La piqueta al hombro
el sepulturero,
cantando entre dientes,
se perdió a lo lejos.
La noche se entraba,
el sol se había puesto:

perdido en las sombras
yo pensé un momento:
"¡Dios mío, qué solos
se quedan los muertos!"

En las largas noches
del helado invierno,
cuando las maderas
crujir hace el viento
y azota los vidrios
el fuerte aguacero,
de la pobre niña
a veces me acuerdo.

Tie pluvo falas,
eternece siblas;
tie ŝin trabatas
uraganoj fridaj;
tie en la truo
de la mur' humida
eble ŝiaj ostoj
krakas jam glaciaj!

.....
Ĉu ni estas polvo,
korpo senanima,
nura putrantaĵo...
aŭ transmonden migras?
Mi ne scias; tamen
io ne klariĝas:
ke ni sentas naŭzon,
kaj bedaŭr nin ŝiras,
ĉar ni lasas solaj,
tristaj la mortintajn!

Allí cae la lluvia
con un son eterno;
allí la combate
el soplo del cierzo.
Del húmedo muro
tendida en el hueco,
¡acaso de frío
se hielan los huesos...!

.....
¿Vuelve el polvo al polvo?
¿Vuela el alma al cielo?
¿Todo es, sin espíritu,
podredumbre y cieno?
¡No sé; pero hay algo
que explicar no puedo,
que al par nos infunde
repugnancia y duelo,
a dejar tan tristes,
tan solos los muertos.

LXXIV

Kun la tunikoj lozaj
kaj mane nudaj glavoj,
ĉe la lintelo ora de la pordo
postenis du serafoj.

Mi haltis ĉe la feroj
— eniron baris krado —
kaj inter ili mi ŝin vidis fone
kiel nebulan blankon.

Ŝi ŝajnis al mi fuĝa
kaj svaga sonĝ-imago,
difuza kaj svenema lumo-strio
en la tenebra vasto.

Ekbrulis mia koro
en tuja dezir-ardo:
al si min trenis tiu ĉi mistero
kiel abisma faŭko!

Sed ve!, la du anĝeloj
kvazaŭavertis min per la rigardo:

Las ropas desceñidas,
desnudas las espadas,
en el dintel de oro de la puerta
dos ángeles velaban.

Me aproximé a los hierros
que defienden la entrada,
y de las dobles rejas en el fondo
la vi confusa y blanca.

La vi como la imagen
que en un ensueño pasa,
como un rayo de luz tenue y difuso
que entre tinieblas nada.

Me sentí de un ardiente
deseo llena el alma;
¡como atrae un abismo, aquel misterio
hacía si me arrastraba!

Mas, ¡ay!, que de los ángeles
parecían decirme las miradas:

— Tra l' sojlo de çi pordo
nur Dio havas pason!

"¡El umbral de esta puerta
sólo Dios lo traspasa!"

LXXV

Ĉu vere, kiam Dormo milde tuŝas
okulojn niajn per la fingroj rozaj,
eskapas la spirito flugilbate
el sia ĉel' prizona?

Ĉu vere, la spirito nebulkorpe
pelate de susura brizo nokta
por iri al renkonto kun aliaj
al firmamento soras?

Kaj tie, jam libera de la tero,
kaj ankaŭ nuda je la formo homa,
sin movas en silenta ide-spaco
dum tempo ne tre longa?

Kaj amas ĝi kaj same abomenas,
kaj gardas spuron ĝuan kaj doloran
similan al la streko, kiun lasas
la lumo meteora?

Ne scias mi, ĉu ĉi vizio-mondo
en nia memo aŭ ekstere loĝas.

¿Será verdad que cuando toca el sueño
con sus dedos de rosa nuestros ojos,
de la cárcel que habita huye el espíritu
en vuelo presuroso?

¿Será verdad que, huésped de las nieblas,
de la brisa nocturna al tenue soplo,
alado sube a la región vacía
a encontrarse con otros?

¿Y allí desnudo de la humana forma,
allí los lazos terrenales rotos,
breves horas habita de la idea
el mundo silencioso?

¿Y ríe y llora y aborrece y ama
y guarda un rastro del dolor y el gozo,
semejante al que deja cuando cruza
el cielo un meteoro?

¡Yo no sé si ese mundo de visiones
vive fuera o va dentro de nosotros:

Mi scias nur: mi konas multajn homojn,
kaj tiujn mi ne konas!

lo que sé es que conozco a muchas gentes
a quienes no conozco!

LXXVI

En tre impona navo
de Bizancia stilo
gotikan tombon vidis mi ĉe lumo
tremanta feble en la buntaj vitroj.

Kun manoj ĉe la brusto
kaj en la manoj libro,
sur la ŝton-plato kuŝis bela damo:
mirinda verko arta de ĉizilo.

Sub ŝia korpa pezo
en dolĉe morta sinko,
cedetis iom, kvazaŭ mole pluma,
la formo de la frida ŝtonolito.

De la rideto lasta
diecan, gloran brilon
vizaĝo ŝia gardis, kiel gardas
mortanta suno svenan lumostrion.

Ĉe-rande du anĝeloj,
kun fingroj sur la lipoj,

En la imponente nave
del templo bizantino,
vi la gótica tumba a la indecisa
luz que temblaba en los pintados vidrios.

Las manos sobre el pecho,
y en las manos un libro,
una mujer hermosa reposaba
sobre la urna del cincel prodigio.

Del cuerpo abandonado
al dulce peso hundido,
cual si de blanda pluma y raso fuera
se plegaba su lecho de granito.

De la sonrisa última
el resplandor divino
guardaba el rostro, como el cielo guarda
del sol que muere el rayo fugitivo.

Del cabezal de piedra
sentados en el filo,

en sida pozo trudis la silenton
en tiu ombra navo de la kirko.

Sed ŝi ne ŝajnis morta.
Sub arkoj el granite
ja ŝajnis, ke ŝi dormas en la ombro,
kaj ke kontemplas ŝi la paradizon.

Mi tien proksimiĝis
per zorge lanta iro,
samkiel oni venas silent-paŝe
al bebo, kiu dormas en lulilo.

Mi ŝin rigardis daŭre.
Kaj tiu loga niĉo,
ĉe kies flanko kuŝis vaka loko:
alia ŝtona lito sub ogivo,

en mia koro vekis
soifon al senlimo,
deziron al eterno de la morto,
en kiu pasas fulme la jarmiloj.

.....
Jam laca de la lukto
senĉesa de la vivo,

dos angeles, el dedo sobre el labio,
imponían silencio en el recinto.

No parecía muerta;
de los arcos macizos
parecía dormir en la penumbra
y que en sueños veía el paraíso.

Me acerqué de la nave
al ángulo sombrío,
con el callado paso que se llega
junto a la cuna donde duerme un niño.

La contemplé un momento
y aquel resplandor tibio,
aquel lecho de piedra que ofrecía
próximo al muro otro lugar vacío.

En el alma avivaron
la sed de lo infinito,
el ansia de esa vida de la muerte,
para la que un instante son los siglos...

.....
Cansado del combate
en que luchando vivo,

al tiu ombra kaj kaŝita tombo
mi turnas mian penson kun envio.

Mi pensas pri ŝi pala,
kaj kaptas min sopiro:
— Ho, kiel multe amas nin la morto,
kaj kiel pace sonĝas la mortintoj!

alguna vez me acuerdo con envidia
de aquel rincón oscuro y escondido.

De aquella muda y pálida
mujer me acuerdo y digo:
"¡Oh, qué amor tan callado el de la muerte!
¡Qué sueño el del sepulcro tan tranquilo!"

LABORO

Esperanta traduko bitigita de Michael Kozminsk.

PDF muntita de Enric Baltasar.

BIBLIOGRAFIO

Kun sopira koro, de Fernando de Diego.

[https://es.wikisource.org/wiki/Rimas_\(Bécquer\)](https://es.wikisource.org/wiki/Rimas_(Bécquer))